

МІНІСТЕРСТВО ОХОРОНИ ЗДОРОВ'Я УКРАЇНИ
ОДЕСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ МЕДИЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
Кафедра медицини катастроф та військової медицини

Силабус навчальної дисципліни
«Екстремальна медицина»

Обсяг навчальної дисципліни	Загальна кількість годин на дисципліну: 90 годин, 3 кредити ЄКТС.
Дні, час, місце проведення навчальної дисципліни	За розкладом занять. Кафедра медицини катастроф та військової медицини, вул. Пироговська, 2
Викладач (-і)	Завідувач кафедри, к.мед.н., доцент Володимир МАЙДАНЮК, завуч кафедри, к.мед.н., доцент Павло БРЯНЦЕВ, доцент, к.мед.н., Олександр ПАНЧЕНКО, доцент, д.мед.н. Любомир ПЕТРУК, доцент к.мед.н., Андрій КОЛОТВИН, асистент Петро ЛАВРЕНЮК, асистент Олександр ТРЕТЬЯК.
Контактна інформація	Довідки за телефонами: 048-7227259; 067-950-33-27 Завідувач кафедри Володимир МАЙДАНЮК volodymyr.majdanyuk@onmedu.edu.ua 067 77 42 555 Завуч кафедри Павло БРЯНЦЕВ vkafod@ukr.net Очні консультації: з 14.00 до 16.00 кожного четверга Онлайн-консультації: з 16.00 до 18.00 кожного четверга. Посилання на онлайн - консультацію надається кожній групі під час занять окремо.

КОМУНІКАЦІЯ

Комунікація зі здобувачами вищої освіти буде здійснюватися аудиторно (очно).

Під час дистанційного навчання комунікація здійснюється через платформу Microsoft Teams, а також через листування електронною поштою, месенджери Viber (через створені у Viber групи для кожної групи, окремо через старосту групи).

АНОТАЦІЯ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Предмет вивчення дисципліни – екстремальна медицина.

Мета дисципліни: набуття здобувачами вищої освіти знань, формування елементів професійних компетентностей та практичних навичок з надання домедичної допомоги постраждалим та пораненим, а також проведення заходів з організації медичного забезпечення в умовах надзвичайних ситуацій.

Завдання дисципліни:

1. оволодіння навичками надання домедичної допомоги постраждалим і пораненим при основних невідкладних станах;
2. оволодіння навичками з основ організації санітарно-гігієнічних та протиепідемічних заходів;
3. опанування основ організації медичного забезпечення населення і військ як складової системи медичного забезпечення населення держави з урахуванням основних положень Кодексу цивільного захисту, Закону Про екстрену медичну допомогу, Воєнної доктрини України;
4. засвоєння організації і порядку проведення лікувально-евакуаційних заходів серед цивільного населення і військ в залежності від масштабу та характеру санітарних втрат у військах та серед населення.

Очікувані результати:

За результатами вивчення дисципліни здобувачі вищої освіти повинні

Знати:

- обов'язки та шляхи виконання поставлених завдань при надзвичайних ситуаціях та в бойових умовах.
- організацію санітарно-гігієнічних та протиепідемічних заходів при надзвичайних ситуаціях.
- принципи і способи захисту населення при надзвичайних ситуаціях.
- етапи медичної евакуації в умовах надзвичайної ситуації, у т.ч. у польових умовах.
- систему лікувально-евакуаційного забезпечення, принципи організації та проведення лікувально-евакуаційних заходів серед населення та військовослужбовців.
- основні невідкладні стани людини; принципи надання домедичної допомоги постраждалим

Вміти:

- проводити оцінку небезпечних ситуацій, санітарно-гігієнічного та епідемічного стану в осередках надзвичайних ситуацій;
- організувати та виконувати медичні заходи під час розгортання етапів медичної евакуації в умовах надзвичайної ситуації, у т.ч. у польових умовах
- надавати домедичну допомогу при невідкладних станах.
- виконувати медичні маніпуляції при надзвичайних ситуаціях та в бойових умовах
- приймати рішення про вжиття термінових заходів під час надання медичної допомоги
- розгортати функціональні підрозділи етапів медичної евакуації
- проводити заходи щодо індивідуального та колективного захисту від ЗМУ

ОПИС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Форми навчання.

Дисципліна буде викладатися у формі лекційних занять; практичних занять; організації самостійної роботи здобувача.

Методи навчання.

Лекції: інтерактивні лекції, аналітичні обговорення, робота з нормативними актами.

Практичні заняття:

- словесні методи: бесіда, розповідь, пояснення, дискусія, обговорення проблемних ситуацій;
- наочні методи: ілюстрація (у тому числі мультимедійні презентації), презентація результатів власних досліджень;
- практичні методи: вирішення практичних кейсів, виконання індивідуального завдання.

Самостійна робота:

- самостійна робота з рекомендованою основною та додатковою літературою, з електронними інформаційними ресурсами, підготовка до практичних занять / самостійне опанування матеріалу за темами;
- самостійне виконання індивідуального завдання: розробка, підготовка доповідей та презентацій для захисту індивідуальних завдань.

Зміст навчальної дисципліни

Тема 1. Організація захисту населення і територій за умов надзвичайних ситуацій. Правові основи ДСНС.

Основні положення міжнародного гуманітарного права. Єдина державна система цивільного захисту населення і територій від надзвичайних ситуацій техногенного і природного характеру. Мета, завдання і принципи цивільного захисту населення і територій. Завдання і режими діяльності системи цивільного захисту. Основні заходи захисту населення і територій. Нормативно-правові акти, що визначають організацію та діяльність ДСНС. Організація ДСНС. Сили та заклади ДСНС. Взаємодія ДСНС з іншими

аварійно-рятувальними службами. Особливості організації медичного забезпечення населення за умов надзвичайних ситуацій в країнах світу.

ТЕМА 2. Надзвичайні ситуації природного, техногенного і соціально-політичного характеру, їх медико-санітарні наслідки.

Класифікація надзвичайних ситуацій. Медико-санітарні наслідки стихійних лих і техногенних катастроф. Надзвичайні ситуації соціально-політичного характеру та їх наслідки.

ТЕМА 3. Аварії на радіаційно небезпечних об'єктах, їх медико-санітарні наслідки.

Причини та медико-санітарні наслідки аварій на радіаційно небезпечних об'єктах. Оцінка радіаційної обстановки в осередку надзвичайної ситуації. Прилади радіаційної розвідки. Засоби колективного, індивідуального та медичного захисту.

ТЕМА 4. Аварії на хімічно небезпечних об'єктах, їх медико-санітарні наслідки.

Класифікація хімічно небезпечних об'єктів. Причини та медико-санітарні наслідки аварій на хімічно небезпечних об'єктах. Оцінка хімічної обстановки в осередку надзвичайної ситуації. Прилади хімічної розвідки. Засоби колективного, індивідуального та медичного захисту.

ТЕМА 5. Домедична допомога постраждалим при надзвичайних ситуаціях.

Мета, завдання домедичної допомоги. Зупинка зовнішньої кровотечі. Серцево-легенева реанімація. Протишокові заходи. Транспортна іммобілізація. Особливості надання домедичної допомоги при різних видах уражень.

ТЕМА 6. Організація лікувально-евакуаційного забезпечення населення за умов надзвичайних ситуацій.

Мета і завдання лікувально-евакуаційного забезпечення за умов надзвичайних ситуацій природного і техногенного характеру. Види і обсяги медичної допомоги. Медичне сортування. Перша лікарська допомога, її зміст та обсяги. Етапи медичної евакуації ДСНС, їх організація та завдання. Особливості організації лікувально-евакуаційного забезпечення при різних видах надзвичайних ситуацій. Особливості організації медичної допомоги дітям за умов надзвичайних ситуацій.

ТЕМА 7. Організація санітарно-гігієнічного та протиепідемічного забезпечення населення за умов надзвичайних ситуацій.

Мета і завдання санітарно-гігієнічного та протиепідемічного забезпечення за умов надзвичайних ситуацій природного і техногенного характеру. Поняття карантину та обсервації. Організація санітарно-гігієнічного та протиепідемічного забезпечення в осередках надзвичайних ситуацій природного і техногенного характеру. Організація роботи інфекційного стаціонару в осередках особливо небезпечних інфекцій.

ТЕМА 8. Інформаційне забезпечення, планування роботи і медичне постачання формувань і закладів ДСНС.

Організація подачі інформації про надзвичайні ситуації у функціональній підсистемі Міністерства охорони здоров'я України у межах Урядової інформаційно-аналітичної системи з питань надзвичайних ситуацій. Планування заходів медичного забезпечення населення при надзвичайних ситуаціях. Структура плану та зміст його розділів. Організація медичного постачання формувань і закладів ДСНС.

Перелік рекомендованої літератури:

Основна:

1. Конституція України, 1996 (ст. 3, 16, 49, 50, 106, 138).
2. Основи законодавства України про охорону здоров'я // Відомості Верховної Ради України. – 1993. – № 4. В редакції від 31.12.2020
3. Домедична допомога: Навч.-метод. посіб. для вищих мед. (фарм.) закладів. Схвалено МОЗ / О.Ф. Козлова. — К., 2017. — 49 с., іл.,
4. Перша медична допомога: Підручник для мед. учил., коледжів, академій, інститутів медсестринства. 4-те вид., випр. Затверджено МОЗ / Петриченко Т.В. К., 2018. 272 с.
5. Екстрена медична допомога військовослужбовцям на догоспітальному етапі в умовах збройних конфліктів, за редакцією професора Бадюка М.І., навчальний посібник, –

Київ. – 2018 – 203 с.

6. Біобезпека, практичний poradник, за редакцією академіка НАМН України, доктора медичних наук, професора В.М. Запорожана, доктора медичних наук, професора М.І. Бадюка, Одеса, ОНМедУ – 2018 – 431 с.
7. Екстрена медична допомога, навчальний посібник для студентів вищих медичних закладів III-IV рівнів акредитації, За ред. проф. М.І Шведа, (Гудима А.А.), Тернопіль: Укрмедкнига, 2015, 420 с.

Додаткова:

1. Правові основи Державної служби медицини катастроф /під редакцією професора Волошина В.О. -Ужгород, МПП "Гражда"- 2003-242 с.
2. Основи організації медичного забезпечення населення за умов надзвичайних ситуацій / Під ред. В.В. Дурдинця і В.О. Волошина – Київ: Медекол, 1999- 203 с..
3. Медичне постачання формувань і закладів Державної служби медицини катастроф України. Методичні рекомендації/ Під ред. Картиша А.П. – К.: 1999, - 158 с.
4. Гридасов В.І., Ковальов В.М., Катрис М.В. та ін. Медицина катастроф / Підручник – Харків.: “Золоті сторінки”. – 2002. –280 с.
5. Організація роботи інформаційно-аналітичної системи МОЗ України з питань надзвичайних ситуацій (Практичний посібник) / МОЗ України, Український НПЦ екстреної медичної допомоги та медицини катастроф / За ред. проф.. Волошина В.О. – 2000, - 96 с.
6. Організація медичного забезпечення військ/ Під редакцією проф. Паська В.В. – К., МП «Леся», 2005, стор. 128 - 140;
7. Епідеміологія надзвичайних станів (з військовою епідеміологією) / Під. ред. Гоца Ю.Д. – К.: - 2001. – С. 21-44.
8. Медицина катастроф. Навчальний посібник/ Під ред. проф. Кочіна.- К: “ Здоров’я” - 2001- 290 с.
9. Закон України “Про правовий режим надзвичайного стану”, 2000 (1, 4-9,13, 16, 27-29).
10. Закон України “Про Цивільну оборону України”, 1999 (ст. 1, 3-6, 8-13).
11. Закон України “Про аварійно-рятувальні служби”, 1999 (ст. 1,3,4,6,24,29-31,33,36,37).
12. Закон України “Про захист населення і територій від надзвичайних ситуацій техногенного і природного характеру”, 2000 (ст.3-8,11,13-15,21-23,25-28,30,32-36)
13. Закон України “Про правові засади цивільного захист”, 2004 (ст. 2-7,9-16,18-26,27-28,34-36,88-89,91-93,96)
14. Закон України “Про поводження з радіоактивними відходами”, 1995 (ст. 1,3,7-9,11,17-19,28).
15. Постанова Кабінету Міністрів України від 24 березня 2004 р. № 368 “Про затвердження порядку класифікації надзвичайних ситуацій техногенного і природного характеру за їх рівнями”
16. Медицина надзвичайних ситуацій. Збірник законодавчих і нормативних актів// Навчальний посібник для медичних ВНЗ / Олійник П.В., Чаплик В.В.,Пилипів Я.І., Кузьменко В.Ф.- К.: Медицина, 2010.- 374 с.
17. Термінологія надзвичайних ситуацій. Навчальний посібник / Чаплик В.В., Пилипів Я.І.,Олійник П.В.,Єфімов В.П., та ін.- Львів, 2011.-196 с.

Електронні інформаційні ресурси:

1. Сайт Верховної Ради України: Режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/>
2. Сайт Кабінету Міністрів України: Режим доступу: <http://www.kmu.gov.ua/>
3. Сайт ради національної безпеки і оборони України:Режим доступу: <http://www.rainbow.gov.ua/>
4. Сайт Державної служби України з надзвичайних ситуацій: Режим доступу: <https://dsns.gov.ua/uk>
5. Сайт Міністерства оборони України: Режим доступу: <https://www.mil.gov.ua/>
6. Сайт Міністерства охорони здоров'я України: Режим доступу: <http://www.moz.gov.ua/>
7. Сайт Міністерства екології та природних ресурсів України: Режим доступу: <http://www.menr.gov.ua/>

8. Постанова КМУ «Про затвердження Положення про організацію оповіщення про загрозу виникнення або виникнення надзвичайних ситуацій та зв'язку у сфері цивільного захисту» від 27 вересня 2017 р. №733 Режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/733-2017-%D0%BF#Text>
9. Навчально-інформаційний портал Української військово-медичної академії: Режим доступу: <https://mcdl.mil.gov.ua/>
10. Електронна бібліотека ОНМедУ: Режим доступу: <https://onmedu.edu.ua/biblioteka/>

ОЦІНЮВАННЯ

Форми поточного контролю:

- усний контроль: індивідуальне опитування за питаннями відповідної теми;
- письмовий контроль: оцінювання розв'язання ситуаційних завдань за відповідними темами, оцінювання виконання індивідуальних завдань;
- тестовий контроль: оцінювання виконання тестових завдань.

Критерії оцінювання результатів навчання здобувачів вищої освіти під час поточного контролю

Оцінка	Критерії оцінювання
Відмінно «5»	Здобувач бере активну участь у занятті; демонструє глибокі знання, дає повні та детальні відповіді на запитання; бере активну участь у обговоренні проблемних ситуацій, користується додатковою навчально-методичною та науковою літературою; вміє сформулювати своє ставлення до певної проблеми; висловлює власні міркування, наводить доцільні практичні приклади; вміє знаходити найбільш адекватні форми розв'язання суперечностей. Здобувач вільно вирішує ситуаційні завдання, впевнено демонструє практичні навички за темою заняття та вірно інтерпретує отримані дані, висловлює власну думку з теми завдання, демонструє творче мислення.
Добре «4»	Здобувач бере участь у занятті; добре володіє матеріалом; демонструє необхідні знання, але дає відповіді на запитання з деякими помилками; бере участь у обговоренні проблемних ситуацій, користується основною навчально-методичною та науковою літературою; висловлює власну думку з розв'язання практичних ситуацій з теми заняття. Здобувач вірно вирішує ситуаційні завдання, але допускає незначні неточності та демонструє більш стандартизовані практичні навички за темою заняття при вірній інтерпретації отриманих даних, висловлює власну думку з теми завдання, демонструє критичне мислення.
Задовільно «3»	Здобувач іноді бере участь у занятті; частково виступає і задає питання; допускає помилки під час відповідей на запитання; показує пасивну роботу на заняттях; показує фрагментарні знання понятійного апарату і літературних джерел. Здобувач не достатньо володіє матеріалом для вирішення ситуаційних завдань, невпевнено демонструє практичні навички за темою заняття та інтерпретує отримані дані з суттєвими помилками, не висловлює свою думку з теми ситуаційного завдання.
Незадовільно «2»	Здобувач не бере участь у занятті, є лише спостерігачем; ніколи не виступає і не задає питання, незацікавлений у вивченні матеріалу; дає неправильні відповіді на запитання, показує незадовільне знання понятійного апарату і літературних джерел. Ситуаційні завдання не виконує.

Форма підсумкового контролю: залік

Залік виставляється здобувачу, який виконав усі завдання робочої програми навчальної дисципліни, приймав активну участь у практичних заняттях, виконав та захистив індивідуальне завдання та має середню поточну оцінку не менше ніж 3,0 і не має академічної заборгованості.

Залік здійснюється: на останньому занятті до початку екзаменаційної сесії - при стрічковій системі навчання, на останньому занятті – при цикловій системі навчання. Оцінка за залік є середньоарифметичною за всіма складовими за традиційною чотирибальною шкалою і має величину, яка округлюється за методом статистики з двома десятковими знаками після коми.

САМОСТІЙНА РОБОТА ЗДОБУВАЧІВ ВИЩОЇ ОСВІТИ

Самостійна робота:

- самостійна робота з рекомендованою основною та додатковою літературою, з електронними інформаційними ресурсами, підготовка до практичних занять;
- самостійне виконання індивідуальних завдань, підготовка доповідей та презентацій для захисту індивідуальних завдань.

ПОЛІТИКА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Політика щодо дедлайнів та перескладання:

- Пропуски занять з неповажних причин відпрацьовуються за розкладом черговому викладачу.
- Пропуски з поважних причин відпрацьовуються за індивідуальним графіком з дозволу деканату.

Політика щодо академічної доброчесності:

Обов'язковим є дотримання академічної доброчесності здобувачами, а саме:

- самостійне виконання всіх видів робіт, завдань, форм контролю, передбачених робочою програмою даної навчальної дисципліни;
- посилення на джерела інформації у разі використання ідей, розробок, тверджень, відомостей;
- дотримання норм законодавства про авторське право і суміжні права;
- надання достовірної інформації про результати власної навчальної (наукової) діяльності, використанні методики досліджень і джерела інформації.

Неприйнятними у навчальній діяльності для учасників освітнього процесу є:

- використання родинних або службових зв'язків для отримання позитивної або вищої оцінки під час здійснення будь-якої форми контролю результатів навчання або переваг у науковій роботі;
- використання під час контрольних заходів заборонених допоміжних матеріалів або технічних засобів (шпаргалок, конспектів, мікро-навушників, телефонів, смартфонів, планшетів тощо);
- проходження процедур контролю результатів навчання підставними особами.

За порушення академічної доброчесності здобувачі освіти можуть бути притягнені до такої академічної відповідальності:

- зниження результатів оцінювання індивідуального опитування, виконання тестових завдань, оцінки за розв'язання ситуаційних завдань, виконання індивідуального завдання, заліку тощо;
- повторне проходження оцінювання (тестових завдань, ситуаційних завдань, індивідуального завдання, заліку тощо);
- призначення додаткових контрольних заходів (додаткові ситуаційні завдання, індивідуальні завдання, тести тощо);
- проведення додаткової перевірки інших робіт авторства порушника.

Політика щодо відвідування та запізнь:

Стан здоров'я: здобувачі хворі на гострі інфекційні захворювання, у тому числі на респіраторні хвороби, до заняття не допускаються. Запізнення на заняття – не припустимі. Здобувач, який спізнився на заняття, може бути на ньому присутній, але якщо в журналі викладач поставив «нб», він повинен його відпрацювати у загальному порядку.

Використання мобільних пристроїв:

Використання будь-яких мобільних пристроїв заборонено. При порушенні даного пункту здобувач має покинути заняття та в журналі викладач ставить «нб», яку він повинен відпрацювати у загальному порядку.

Мобільні пристрої можуть бути застосовані здобувачами з дозволу викладача, якщо вони потрібні для виконання завдання.

Поведінка в аудиторії:

Поведінка здобувачів та викладачів в аудиторіях має бути робочою та спокійною, суворо відповідати правилам, встановленим Положенням про академічну доброчесність та етику академічних взаємин в Одеському національному медичному університеті, у відповідності до Кодексу академічної етики та взаємин університетської спільноти Одеського національного медичного університету, Положенням про запобігання та виявлення академічного плагіату у науково-дослідній та освітній роботі здобувачів вищої освіти, науковців та викладачів Одеського національного медичного університету.